

Bergen kommune
Etat for plan og byggesak
Postboks 7700
5020 Bergen

Bergen, 31.1.2018

Innspill Kommuneplanens arealdel 2016 – Bergen kommune

«Norge har unike naturverdier som må tas hensyn til i planleggingen. Disse verdiene er også en viktig ressurs for friluftsliv og næringsutvikling. Arealendringer er den viktigste påvirkningsfaktoren for truet natur i Norge i dag. Åttisyv prosent av de truede og nær truede artene har blitt eller blir påvirket av arealbruksendringer. Mange arealendringer, som hver for seg har små virkninger, kan til sammen redusere naturmangfoldet betydelig, og føre til at flere arter og naturtyper blir truet. Det er derfor en særskilt utfordring å sikre en helhetlig planlegging, der virkninger for naturmangfoldet ses i sammenheng for større områder og flere tiltak»¹

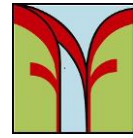
Hovedgrepet i arealdelen er fortetting – dette er i plansammenheng ukontroversielt og i overensstemmelse med statlige planretningslinjer for samordnet bil og-, areal- og transportplanlegging og nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Det blir først kontroversielt i forhold til natur- og friluftslivverdier dersom fortetting skjer uten nødvendig kunnskap og uten tilstrekkelig medvirkning. FNF Hordaland støtter byrådets visjoner i kvalitetsprogrammet for fortetting. Forumet støtter initiativet om å opprette et vassdragsråd for kommunen. Rådet vil være viktig for blant annet å få optimalt miljømessig utbytte av arbeidet som skal gjøres med kommunedelplanen for overvann samt å følge opp arealforvaltning langs og ved vassdrag og sjø i praksis.

I Meld. St. 14 (2015-2016) melder regjeringen at den ønsker å legge til rette slik at kommunene kan øke sin naturmangfoldkompetanse. For å lykkes med kunnskapsbasert forvaltning av naturmangfold må man vite hva man har, hvor mye man har, hvor det er, hva det trenger og hvordan det går. Stortingsmeldingen sier også at kartlegging skal gis prioritet hvor det er stort utbyggingspress. Hvis vi i tillegg anerkjenner areal som en ikkefornybar ressurs samtidig som vi beholder gråsonen ved å vise til det nasjonale målet om å restaurere 15% av forringet natur innen 2020 er mange av de viktigste faktorene identifisert.

---

¹ Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

https://www.regjeringen.no/contentassets/2f826bdf1ef342d5a917699e8432ca11/nasjonale_forventninger_b_m_ny.pdf

Kommunen har ikke nådd målsetningen om å kartlegge blågrønn struktur i byggesonen i Bergen kommune slik at dette kunne implementeres i arealdelen² dermed er det nødvendig at kommunen ivaretar intensjonen ved å forsterke og konkretisere relevante bestemmelser. Det er ikke nok «å sende et signal» (ref: fagnotat vedlagt temakartet). Oppskriften for å sikre naturmangfoldet er enkel og vil som kommunen er inne på også bidra til måloppnåelse for andre viktige aspekter som friluftsliv (inkludert folkehelse) og klimatilpasning. Et overordnet prinsipp i økologisk restaurering er at det er enklere å forebygge enn å restaurere. I Miljødirektoratets veileder for planlegging av grøntstruktur leser vi: «Spar derfor natur mot inngrep istedenfor å rasere, og deretter lage ny».

Kommunen må:

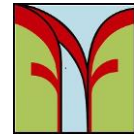
- 1) **Sikre tilstrekkelig ivaretagelse av blågrønne verdier i dagens arealforvaltning** - Forvalte areal i tråd med foreløpig temakart for sammenhengende blågrønne strukturer – utforming og størrelse på områder og korridorer må avpasses kunnskapsnivået som kreves av §8 naturmangfoldloven. Er det stor usikkerhet må større områder settes av i tråd med «føre var prinsippet» §9. Utarbeide veiledning og kriterier for avklaring av økologisk funksjon til areal før en eventuell vedtar utbygging/setter kriterier for utbygging, inkluderes i byromsanalysen. Landskapsøkologiske arealprinsippet må legges til grunn³.
Mange byer og tettsteder er lokalisert i områder med opprinnelig høy biologisk produksjon og rikt naturmangfold, Bergen er ingen unntak. Grøntstrukturer i byggesonen har som et viktig formål å ivareta et rikt og variert dyre- og planteliv, derfor må bestemmelser under §10 Blågrønne verdier og infrastruktur utvides, bestemmelsene må være så klare at man unngår utbygginger som reduserer funksjonen til viktige områder, som fragmenterer eksisterende sammenhenger eller vesentlig reduserer fremtidig handlingsrom for å restaurere sammenhenger.
- 2) **Videre utredning:** Videreføre arbeide med temakartet basert på–
  - a. Friluftslivskartleggingen (ferdigstilt) – Men arbeidet med å harmonisere arealformål med friluftslivskartleggingen gjenstår. Viser her til Bergen og Hordaland turlags konkrete innspill for byens friluftslivsområder.
  - b. Inkludere infrastruktur som fragmenterer områdene. Et kart som viser sammenhenger uten samferdselsinfrastruktur er med på å maskere utfordringene heller enn å informere– ÅDT fra veier burde også legges inn. Kraftlinjer kunne også med fordel være tegnet inn – disse vil også kunne fragmentere habitat.
  - c. Grøntstrukturplanlegging (må gjennomføres)
Økologisk funksjonsanalyse - Kartlegginger av naturtyper og arter inkludert områdebruk og habitatpreferanser – Vurdere verdi av eksisterende grøntstruktur (annet arealformål, inkludert hager) + arealformål grøntstruktur – har vi en tilstrekkelig oversikt over de viktigste områdene for naturmangfold og sammenhengen mellom dem sett opp mot ulike arters behov og preferanser?
  - d. Medvirkning med blant annet natur- og friluftslivsorganisasjoner (kontinuerlig gjennom blant annet vassdragsråd)
  - e. Klimatilpasning - åpne vannveier og kantvegetasjon (oppdateres med arbeidet med kommunedelplan for overvann)
- 3) **Restaureringsplan** –Hvor trengs nye sammenhenger eller utvidelser av områder? En del vet vi allerede og er oppsummert i Viltrapporten. Overordnet kan med fordel bruke strukturen til

² Grøntmiljøplan 2012-2022 Bergen Kommune – vedtatt 19.03.2014

https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00218/Gr_ntmilj_plan_2010_218217a.pdf

³ Veileder Planlegging av grøntstruktur i byer og tettsteder | M100-2014, s 28-35

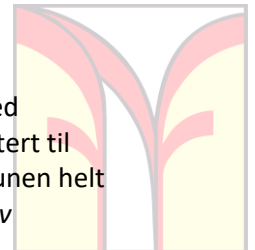
arbeidet med vannforskriften med målsetninger, tiltaksprogram og gjennomføringsperioder (tidsfrister). I Bergen har man et unikt materiale fra arbeidet med Grøntplan og man vil ha mulighet for å evaluere 25 år med utbygging og konsekvenser for naturmangfoldet.

- 4) **Implementering** av arealregnskap og årlige samsvarsvurderinger opp mot nasjonale, regionale og kommunale føringer. Hva gjør vi for å tilfredsstille kravene og oppnår vi målene? Interpellasjonen fra Venstres Njaal Neckermann til bystyremøtet 22.11.2017 listet opp en del viktige elementer som må på plass for å sikre at arealregnskap kan brukes som en offensiv indikator for miljøstatus i kommunen.

Bystyret har bedt byrådet vurdere å opprette arealregnskap - Forum for natur og friluftsliv støtter bystyrets vedtak og forventer at byrådet følger opp saken når KPA behandles videre ved å sikre at nåværende utgangspunkt ikke forverres i påvente av at kommunen viderefører arbeidet med temakartet som bereder grunnen slik at kunnskapen kan implementeres i plankartet ved neste rulling. Det er viktig at det jobbes målrettet fremover for å sikre at sammenhengende blågrønne strukturer i størst mulig grad reflekteres i plankartet som «grønt» arealformål ved neste korsvei.

«For å utøve en arealforvaltning slik naturmangfoldloven legger opp til, må lokale og statlige myndigheter ta den kunnskapsbaserte forvaltningen ett hakk opp fra kun å vektlegge naturtyper og rødlistearter. Skal mangfoldet av arter ivaretas i levedyktige bestander på lang sikt og skal mangfoldet av naturtyper ivaretas med tilhørende artsmangfold og økologiske prosesser, må deres økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av tillegges vekt og hensyntas.»⁴

Forum for natur og og friluftsliv ønsket å fokusere uttalen til KPA inn mot temakartet for sammenhengende blågrønne strukturer. Forumet vil benytte anledningen til å komme med detaljerte innspill opp mot bestemmelser, planbeskrivelse og plankart til KPA som er relatert til temakartet innen merknadsfristen 17.02.2018 for saksnummer: 2018/00179. Som kommunen helt korrekt påpeker «erstatte dette kartet temakart overordnet grønnstruktur, og er en del av Kommuneplanens arealdel».

Vh
Ørjan Sælensminde
Koordinator Forum for natur og friluftsliv

FNF Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjone i fylket. Per i dag er det 10 organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Bergen lokallag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Sykklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utfersdslag (DNT) og Voss Kajakklubb. Sammen representerer organisasjonene rundt 39.000 medlemmer i fylket.

⁴ Sitat fra Ski kommunes vedtatte kommunedelplan for naturmangfold – første i Norge – og som et konkret resultat av et pilotprosjekt for å øke kommunenes kompetanse om naturmangfold.

<https://www.ski.kommune.no/aktuelt/kommunedelplanen-for-naturmangfold-er-vedtatt/>